

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

társadalmi és közgazdasági hetilap

A „Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” hivatalos közlönye.

== Megjelenik minden vasárnap. ==

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre 3 ft., félvre 1 ft 50 kr., egyes szám 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklámzajok Ujházi Miksa könyvnyomdájába küldendők.

Felolvasó szerkesztő: **Dr. KHAL ELEK.**

Társ-szerkesztő: **WILFINGER KÁROLY.**
Kiadó: A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.

Keziratok, levelek s egyéb szerkesztésig közzemények a lap szerkesztőségébe küldendők.

Hirdetési díj: 4 hasábnal egyzeri hirdetésnél 10 kr., többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr. Nyitóliré petitsor 25 kr.

Aratógazdink és az új munkástörvény.

III.

A legfontosabb bizonyítékot arra nézve, hogy a törvény munkaadónak csupán a mezőgazdaság tulajdonosát vagy birtokosát óhajtja tekinteni, a törvény 44 és 45. §-ai szolgáltatják, melyek arról intézkednek, hogy az ingatlan tulajdonosának vagy birtokosának (bírlalójának) személyében a munkabéris szerződés megkötése után létrejött változások vagy az ingatlanok zárgondnoki kezelése esetén a munkabéris szerződések mennyiben tartják meg vagy veszítik el érvényességüket.

Ez intézkedések pedig a munkaközvetítővel szemben teljesen feleslegesek. Viszont pedig merőben hiányzanak a törvényben a vállalkozó személyének megváltozása eseteire vonatkozó intézkedések, melyek pedig elegendhetlenül szükségesek akkor, ha a vállalkozót tekintjük munkaadónak.

Mi történjék akkor, ha az aratógazda meghal, csőd vagy gondnokság alá kerül a munkabéris szerződésekkel, erről a törvényben egy árva betű említés sincs. Már pedig lehetetlen feltételeznünk a törvényhozóról oly nagyfokú gondatlanságot, hogy e gyakorta előforduló s annyi munkás sorsára kiható esetekről megfeledkezett volna.

Hogy ez intézkedések a törvényből kimaradtak, annak oka kétségtelenül az, hogy a törvény a munkaközvetítőket nem akarta oly joggal felruházni, hogy a munkásokkal a maguk nevében szerződjenek s a munkaerőt saját részükre lekössék. Nem akarta őket felruházni ama kedvezményekkel, melyeket a munkaadók részére a munkásokkal szemben biztosított és pedig azért nem, mert a munkaközvetítőket nem tekintette oly megbízható elemeknek, a melyre a munkásnyomor, e nagy szociális baj, enyhítésében számíthatna.

A törvénynek ez az álláspontja világos, hanem a most esetelt szigorú törvényes felfogás következményei vidékünk gazdasági életére nézve beláthatatlanok.

Nem tudjuk és nem is tartottuk ugyan soha kedvező jelenségnek azt a foglalkozást, mely népünket valóságos nyári kivándorlásokra kényszeríti. Sokat foglalkoztunk lapunk fenállása óta eme kétségtelenül káros állapot okával és gyógyítása módjaival. Ezer meg ezer-féle terv és javaslat merült fel az évek folyamán, de a helyzet nem változott, sőt ha a statisztikai adatoknak hinnünk lehet, úgy a vállalkozók mint a mezőgazdasági munkások száma nagyban szaporodott. A ferde állapotok megszüntetésén nagy fáradságot fejtett ki a gazdasági egyesület, a mely a renделе-

zősére álló eszközökkel magában véve szép eredményeket ért el ugyan, de épen erejének kicsinyiségénél fogva jóformán csak a vagyonosabb földművelő osztály helyzetére gyakorolt emelő befolyást. Ugyanez mondható a tanítói kar néhány tagjának tagadhatatlanul dicséretes, de a nagyobb körű néposztályra ki nem ható törekvéseiről is. Elmondhatjuk végeredményképen, hogy a szőlő- és gyümölcsstermelés mint mezőgazdasági ágak másrészt pedig a gyárpar téréen is még csak a kezdetnek kezdetén vagyunk s így egy ideig, talán még évtizedekig rá lesz utalva népünk a mezőgazdasági munkára mint életfenntartó foglalkozásra.

Tudjuk azt, hogy e munka épen a munkásoknak egy elzár területen és tömegben, a szent-gotthárdi és muraszombati járás hegyvidékén található nagy számánál és nyelvelbi elszigeteltségénél fogva nincs kitéve a kereslet és kínálat szerinti áralakulás törvényeinek, melynek hullámai e területre csak későn és megtörve érkeznek. E zárt területen belől a közvetlen kereslet, az érintkezés a munkaadó és a munkás között sincsen szokásban. Évszázadok óta meggyökeresedett gyakorlat alapján a munka árának igen jelentékeny része vállalkozói nyereség alakjában az arató

A „Muraszombat és Vidéke” társasága.

A ligeti tündérváros.

Annak a modernizált ódon városrészek, mely ezelőtt két esztendővel épült a budapesti városligetben, újból megnyiták barna léczkapui. Óségi füstös falain belül újból megismétlődik az a vidám pezsgő élet, amikor a villamos ivlámpák vakító fényével árszszák el esténeként Ósbudavára tiszta levegőjű pormentes tereit — Megjullt itt a régi fezzelen jökdév, és átveszi újból birodalmát az élvezetek főeleme: a zene, amelynek olyan csodálatos a varázserője, olyan bűbajos a hatása.

Ósbudavárban a zene erősebben van az idén képviselve, mint talán az előző két esztendőben egyttvére. Hihetetlen és mégis úgy van. A zenekarok száma nem szaporodott fel, mert ezt a mulatóhely akusztikája is lehetetlenné teszi. A modern korszak alkotó vívmánya, mely csodás dolgokat művel, a századvég technikai remeke: az automata ez, amely szinte képtelenségeket valósít meg.

Lyra istennő az idén külön hajlékba költözött Ósbudavárban, magával hozva ide hű szövetségését: a technikát, hogy egyfttes produkciójukkál éjszék bámulata a látványosságokra éhes közönséget. Az istennő eme szent hajlékát automata pavilonnak

hívják, mely pavilonnal országszerte, a közönség minden rétegében, társadalmunk minden osztályában előnyösen ismert név áll összeköttetésben. Ez a név: Sternberg. Csodálatos e név hatása széles Magyarországon. Sternberg? ki más lehet ez a bizonyos Sternberg, mint a mi szeretetreméltó Sternbergünk, ki immár egy negyedszázadon keresztül mindenhol közöttünk van, ahol csak a jökdév és az öröm íti fel tanyáját. Mert a jökdév megédesítő fűszere a muzsika, a muzsika nem egyéb, mint maguk a megtestesült zenehangok, amelyeket a hangszer szül. A hangszert pedig — bátran állíthatjuk — lehetetlen anélkül elképzelnünk szép magyar hazánkban, hogy önkéntelenül kapcsolatba ne hozzuk ezzel a névvel: Sternberg.

A Sternberg nevet hallhatatlanná két fiatal testvér tette. Ez a két bugzó iparos épen akkor szállott síkra a kezdett legőzhetőtelennek látszó akadályával, amikor az általuk meghonosított hangszerekre nagyon mostoha idők jártak. A fülbemászó magyar nótákat akkor még a pásztorlegény furulyája terjesztette az alföld végtelen rónáin, a ki pedig nem illusztrált árjegyek után rendelte meg a nem épen igazi szalonhangszert, hanem önmaga nyeste a bodzafa ágairól. S hogy a viszonyok azóta javultak, az elvitatlanul egyedül Sternbergék érdeme. Ők tették lehetővé azt, hogy a pásztor-

legény szakítson primitív hangszerével és csontbillentyűkkel csalsa ki a szívreható szép melódiákat a harmoniumból. Faluról-falura, házról-házra manapság kettős siplálák terjesztik a legújabb nótákat, amely hangszernek színtén Sternbergék e kizárólagos népszerűsítői.

Az az önfeláldozó bugzó tevékenység, amit Sternbergék egy negyedszázad előtt kifejtettek, az a tulságí vitt lelkiismeretes szolid kiszolgálás, a melyben vásárló feleiket mindig részesítették, hála- rá bírák az ő vevőközönségük óriási tömegét, amely örömmel látja, mint virágzik, fejlődik napról-napra az országszerte páratlan ipartelepük.

A Sternberg cég legutóbbi vállalkozása Ósbudavárban felülmúl minden eddigit. Az ezredéves kiállításán bemutatott fényes tárlatuk, melyről szeretett királyunk két ízben is legmagasabb elismerésével nyilatkozott, messze mögötte marad a zenének Ósbudavárban szentelt jelenlegi csarnokánál.

Az önműködő mechanikai szerkezetek nagy-szeűtű pompás kiállításra táruul itt a szemlélő elé amidőn a pavillon küszöbét átlépte. Az első pilla, natban a zenehangok csodálatos leírhatatlan kóosza között azt sem tudja, merre nézzen, hova forduljon.

Az összes automaták melódiáit tulhasrogják elnyomják azok a tsmérbb, erősebb hangok, a

vagy kaszágazdák zsebébe vándorol, de viszont a vállalkozók biztosították már évszázadok óta a vidék népének állandó keresetforrását.

Igy tehát e vállalkozók helyzete a vidék gazdasági alakulására rendkívül nagy befolyással bír. Nagyon lényeges, mondhatjuk élektérdekes rájuk nézve az, hogy részesülhetnek-e az új mezőgazdasági munkástervezény által a munkaadók részére nyújtott kedvezményekben?

Erre vonatkozólag ismerjük ugy helybeli elsőfokú, mint a felsőbb a közigazgatási hatóság álláspontját. Elvileg nincsen de hisz a jogot ismerők előtt nem is lehet különbség arra nézve, hogy az aratógazda nem munkaadó. Gyakorlatilag azonban az egyik hatóság a másikkal ellentétben addig is meg a kérdés az erre egyedül illetékes törvényhozás intézkedni nem fog, hajlandó a törvény rendelkezéseit az aratógazdák és munkások közt létrejött munkabérszerződésekre ideiglenesen kiterjeszteni, a mi pedig igen nagy nehézséggel jár, ha meggondoljuk, hogy számos esetben a munka folyama alatt idegen hatóság lesz hivatott az intézkedésre, a mely nem ismerve ezt a különös jogintézményt, nem is lesz rá figyelemmel a törvény alkalmazásánál vagyis az aratógazdától meg fogja vonni támogatását a munkásokkal szemben, mert nem munkaadó, a munkaadótól pedig azért, mert az utóbbi nem írja alá a munkabéris szerződést, de megfogja tagadni támogatását a munkásoktól is megfordított oknál fogva.

Mi volna tehát a teendő, hogy az aratógazdák, de főleg a munkások érdekeit megóvást nyerjenek s hogy a mi vidékünk népe ne szenvedjen rövidséget a törvény előtt azért, hogy itt a munkabéris szerződések nem jöhetnek létre a törvény kívánalmainak megfelelően?

Ugy hisszük, hogy a szükséges intézkedések megtétele meghaladja a törvényhatóságnak a törv. 76. §-ában megadott szabályrendeletalkotási jogkörét; első sorban azért, mert nem a törvény hiányainak

pótlásáról, hanem határozmányainak módosításáról van szó, már pedig a magyar közjog egyik sarkalatos alapelve az, hogy törvényt csak törvénnyel lehet megváltoztatni s hogy alacsonyabb rangu jogszabály magasabb rangual nem ellenkezhetik; — másodsorban pedig azért, mert a módosítások keresztülvitelé nemcsak Vas megyétől, hanem más törvényhatóságoktól is függőtt tudvalevő, hogy a vidékbeli munkásokat sokszor Horvát-Szlavonországban is dolgoztatják, mely körülménynél fogva megint egész sereg kérdés tolu előtérbe. E kérdések megoldásajogiszemponból is kivilágos és pedig nagyon érdekes tanulmány tárgya lehetne. Erről azonban majd talán máskor írunk valamit a szaklapokba, mert olvasóközönségünk alig érdekelné a dolog.

Ha tehát a helyzetben megyei szabályrendelettel segíteni nem lehet, nincs más mód hátra mint „a mezőgazdasági munkaközvetítésről” új önálló törvényalkotását kezdeményezni, mely rövid törvény meghozatalát bölcs és igazságos törvényhozó testületünk semmi esetre sem tagadná meg. Kell azonban, hogy figyelmét e kérdésre irányozzuk s helyzetünk ferdeségét az új törvénnyel szemben világosan kifejtjük. Hiszük, hogy erre nézve minden oldalról a legnagyobb jóakarattal fognak találkozni de az úgynek sürgetése különösen aratógazdáinknak áll érdekében.

A közgalm üdvös eredménye első sorban az lesz, hogy a munkaközvetítés szabályozása által népünk megszabadul a vállalkozók lelkiismeretlen és vagyoniilag is megbízhatatlan elemeitől, a mi nagyban csökkenteni fogja az intézmény közigazdasági árnyoldalait.

Erre törekedni kötelességek mindenkinek, a ki szívén viseli vidékünk népe sorsát; kötelessége első sorban a járási és központi gazdasági egyesületeknek; ezt keresztül vinni valóban közérdeku és hazafias cselekedet.

Dr. Kál Elek.

Hírek

— **Uj vasuti állomás helye.** Árva Bernát kezdeményezésére számos aláírással ellátott kérvény érkezett f. hó 3-án Muraszombat város képviselő

melyek a zongorához hasonlítanak. Persze, hogy zongorahangok. Micsoda tolongás ama egyszerű fekete zongora körül, mintha ez az óriási néptömeg, amely ezt a hangszert körülsergeli, még sohasem hallott volna zongorázni.

Ugy van, sohasem hallott. Így legalább nem. Hisz ez a világ nyolcadik csodája. Szinte hihetetlen. Álomnak tűnik fel az egész. Pedig ez nem álom, ez tiszta valóság. Egy zongora, amelyhez senki egy ujjal sem nyúl, magától játézza el a legelragadóbb zenezámokat.

Micsoda láthatatlan erő érinti ezeket a billentyűket? Egyszerű rá a felelet. A mi napság mindenne képe: a villanyosság. Igen, nyájas olvasó, ha ez lehetetlennek tűnik fel előtted, menj és győződj meg önmagad, hogy nincs boszorkányság a dologban és hogy a „Villanyos zongora” a korszak legnagyobb csodája.

E csodahangszer közvetlen balszomszédságban egy emeletnyi magasságu faalkotmány huzza meg magát. A felírás szerint ez is önműködő hangszer. A házikó legtetéjében egy egyszerű evábbanda áll nóttára rágyújtani készen. És a pápazeme figurák olyan tüzeletelkesedéssel kezelik hangszereiket, mintha mindegyikből külön-külön élet volna lehelve. A különös koncert alatt még egy kéményseprő és

a ház harcizás indulatu urnője, „Kati néni” szereznek derült perceket a közönségnek a háztétlen.

A pavillon legérdekesebb látványossága közé tartozik az élő automata vagy a „Büvös virág.” Sajátságos félelmetesség szállja meg a szemlélőt, midőn a csarnok eme elfüggyözött kabinetjébe lép. A villanyos lámpák egyszerre kigyulladnak, a fűgöny széjjelhuzódik és a siri csendben a közönség feszült figyelmé mellett fantaszmitok zenekisérettel egy bimbó nyitja ki szirmait, hogy helyet adjanak a bimbó közepén a legszebb élő bimbónak, egy csodaszépségű leánynak, ki automatikus gépezet segítségével kerül a felszínre. Az illúzió tulajdonképpen a bimbó szárában nyilvánul.

Csodás számú hálás közönséget mondhat magának a „Színház automata”. Egy igénytelen nagyságu, de gyönyörű kivételű faragott szekrény ez, a melynek üvegfalá mellől igen érdekes látvány kínálkozik meglekintésre: a ballet. Szénes villamfény mellett gyönyörködhetik itt is a közönség egy élvezetes számban. A tákrök boláthatatlan tömegő sokszoritják a színház baletkarát, amely igazi virtuozitással lejt el a műsoron levő számot a zene útemei szerint.

A csarnok óriási vonzerejét képezi még Ben Aly Bey. Van-e, ki e nevet nem ismeri? Aligha hisszük. Az utánozhatatlan nagy büvész, ki az egész

testületéhez, a melyben foglalt indítvány szerint az előjárás utasítottak, hogy a vasutonol közigazgatási bejárása alkalmával, hasson teljes erejével oda, miszerint az állomás ne — miként tervbe vették — a barkózi uton levő kerék közelében, hanem a Fő-utca meghosszabbított irányában néhány száz méter távolságban nyerjen elhelyezést. Felesleges bővebben hangsúlyoznunk, hogy csak ez a hely felel meg a város érdekeknek, mert a forgalom mindig a fő közlekedési vonal irányában szokott tömörülni, ez a fő közlekedési vonal pedig utcák elhelyezésénél fogva a márthonhelyi közut folytatásánál képező Fő-utca. Ennek fejlesztése ugy középítési mint kereskedelmi szempontból egyedül kívánatos, míg a Templom-utczát mesterséges eszközkel sem lehet a forgalom központjává tenni. Idővel a középületek természetesen a város belsőjében nyernek majd elhelyezést és a Templom-utca, valamint a Mező-utca házai eredeti rendeltetésük szerint ismét csendes ur lakások lesznek. A képviselő-testület az életravaló indítvánnyal f. hó 4-iki rendkívüli közgyűlésén foglalkozott, de határozatát csak lapunk zárta után hozta meg, miert is ezuttal nem számolhatunk be az eredményről.

— **Május hó 29-én** a VIII. izr. hitközségi kerület Rohonczon tartotta alakuló közgyűlését, melyen a közkeveltségnek örvendő Árva Bernát elnököl, s melyen a békéltető bizottság elnökévé lett egyhangulag megválasztva.

— **Tanítógyűlés.** A muraszombat járási áll. tanítóköz tanári gyűlését Udorbomban tartotta meg f. évi jun. hó 2-án. Mintegy 40 tanító, tanítónő és övönvett részt a gyűlésen. Az érkezőket Steindl Hermin urholgy, Vucskás Sándor tanító ur és leánya fogadták nagy szíveséggel és magyáros vendégszeretettel. Az elhőki megnyitót után Steindl Hermin urdombi tanítónő egy olvasmányt elmondott, melyben a szőpén felgyelmezést növekedéssel. Szakavatott, higgadt előadása általános tetszésel találkozott s a derek tanítónőnek mintatanításiért jegyzőkönyvi köszönettel szavaztak. Elhatározta a kör, hogy belép a „V. M. K. E.” alapító tagjai sorába. A folyó ügyek lejártságára után Kondor Ferencz áll. tanító nyújtott be egy javaslatot a hitelszövetkezetekről, melyben felhívja a tanítókat, hogy vegyék körülbe a hitelszövetkezetek terjesztésének ügyét. Több hozzászólás után a tanítók kijelentették, hogy az ügyet mindenkör pártolásra méltónak találják, s ez esetben is készséggel csatlakoznak mellé, amár bárhol látnák a kivitel meozatok tárgyalását azon időre hagyni, midőn az arról szóló törvényjavaslat elkészül. A hitelszövetkezetek népszerűsítését előző füzetek szerkesztése s könyvtárát, különben vend nyelven, mivel magyar már van, helyesli s megszerkesztésével annak idején a kör egyik tagját bízza meg. Ez alkalommal tisztújítás is lévén, a közbizalom meghagyja s régi tisztséget s hozzá választotta még Lippai Vendel prozanyáki tanítót, segédjegyzővé. Gyűlés után pompás villásreggelivel s frissítőkkel üdítvén fel magát a társaság felkereste Csapli Irma volt uradalmi tanítónőnek kegyeltes kezek által szépen gondozott sírját, hol Steindl Hermin urdombi tanítónő emlékeztet meg szép beszédben az elhunytól. — Innen elindult meglekinteni Vucskás Sándor tanító ur kintőnen kezelt gyümölcsöt, továbbá a gazd. fiókegyletnek ugyancsak Vucskás Sándor tanító ur által gondozott nagy kiterjedésű gyümölcsfalep- és faisko-

világot elragadta hajmeresztő csodáival. Sternbergék kosztján él most, az automatába jutott. Azokat a hihetetlenek tetsző csodákat, amelyeket a mester a világ legugyobb deszkáin varázsol elő, ezuttal a szekrény egy keskeny fala közt ismétli meg varázsböjta segítségével. Előadása véget megható apothézési jelzi. A hátterben két oldalról a királyi pár arcképe jelenik meg a nemzet színeinek világításá mellett, mialatt a zene egy hazafias indulóval zárja be a látványos előadást.

Az ifju generációznak egyik legnépszerűbb és egkedveltebb alakja a „fűtűlős”. A „fűtűlős” — kérem — nem más, mint feltölt szülői kincs, egy iskolás fiu. Bizonyára azért tartják üvegszekrény alatt. A fiatal ur azonban különös dolgokat enged meg magának. Többek között például egy röviden szővegetett hirdetés utján arra vállalkozik, hogy ő egy csekély pénzdarabért elfűtűl a gavallér alakú legszebb nőtáját. Hogy tulsokat ígér, annyi bizonyos mert a gondolatolvasást — ugy hiszem még sem lehet fölé követelni, de hogy művésziösen fűtűl, azt meg kell adnunk neki.

A sport és tornaedvelőket talán közelebb-röfjőre fogja érdekelni a terem különböző sarkaiiban fölállított két clown. Ezeknek se mindennapi a produkciójuk. Re idkivül gymnastikai ügyességgel kell rendelkeznie annak az élő czirkuszi bohócnak, hogy mutatványaiiban a két viaszfigurát utóljérje.

láját. Az ebél Makári vendéglőjében volt az ez alkalomra zold galyakból készített sátor alatt s a már különben is emelkedett hangulatot emelték az egymással elhangzott fölkészítők Legtöbben emlékeztek meg Vucsák Sándorról, a szíves házigazda, kiváló pomológus és a 25 éves tanítóról, kinek önzetlen elismerést, jutalmat nem hajhász munkássága biztosította számára kártarsai ösztöne tiszteletre s szeretetért. Adja Isten, hogy sokáig szolgálhasson a fiatal tanító nemzedéknek példaképül.

Köszönt. Mult hó 15-én Prosznyákán tartott önk. tiszolt-egylet majális alkalmával a következő némen szívu árak szivesekkét felléltetésükkel egyetünkét támogatni. Keresztury Kálmán (Mártonhely) 1 frt 70 kr. Krányecz Sándor (Prosznyák) 1 frt 20 kr. Ifju Vogler József (Petáncz) 1 frt. Meixner Mátyás. (Muraszombat) Lippai Vendel (Prosznyák) egy—egy 80 kr. Posztl János (Muraszombat), Szép József (Tótmorác), Preiss Simo (Szombatfa), Zsuhár József (Szombatfa), Gross Hermán (Urdomb). Gross Samu (Urdomb), Gross Mór (Urdomb) egy—egy 50 kr. Ország Adolf (Métnek), Kasovics Gyula (Métnek), Kuzma János (Mezővár), Vucsák Sándor (Urdomb), Steindl Hermán (Urdomb), Hoffman Manó (Muraszombat), Fartely József (Tótlak), Szabatin József (Prosznyák), egy—egy 30 kr. Farkat Ferenc (Saal), Koltay Pál (Tótlak), Panics Iván (Urdomb), egy—egy 20 kr. Panics Ádám (Urdomb), Kakkas Dániel (Csokfa), Pobjics Sándor (Csokfa), Rütuper János (Velemér), Szabatin Sándor (Prosznyák), Lipdai Adám (Tótlak), Kaar József (Tótkeresztur) egy—egy 10 kr. Fogaljk az eldóztokészgúrt az egylet nevében legahásabb köszönetünk kifejezéséért. Prosznyák, 1898 június 2-án. Pankcr János, egyleti titkár

Uj egylet. Amint halljuk, töb. érdeklődő a „Muraszombati Kerekpá Egyesület” megalakításán fáradozik. A szervező gyűlést f. hó 5-én Radeibán tartának meg, a hoznap nagy kerekpár versenyt rendeznek a német ságorok. Az egylet ehéukél Bery István kir. aljárásbíróét szándékoznak megkérni. I terv iránt helybeli bizoklista körökben óriási az érdeklődés. Társadalmunk több tiszteletreméltó alakja, ki már évek óta tartózkodik a német sport gyakorlatától, fiatalos lelkesedéssel karolta fel a derék eszmét és visszakíván térni régi szerelméhez.

Ünnepszég. A battányi magyar olvasókör njólag szép jelét adta életviteliségének. Ugyanis a mult pünkösd hétfőn a délutáni órákban az olvasókör termében szerény nemzeti farsangelyt rendeztek, a midőn is az olvasókör részére tek. dr. Khál Elek muraszombati ügyvéd ur, szerete tisztelet pártfogónk részéről ajándékul kaptak (eztalis is forró köszönetünk nyilvánítkj) Kossuth Lajos nagy hazánkja és a 13 aradi vértanu aranyozott kerete foglalt arczképe, a kör tagjai és a községből megjelent intelligens és közrangú lakosok előtt ünnepezen lelepleztették. Ez ünnepey körétek zöleg folyt le: A helybeli vegyeskar nemzeti dalokat zengedezett szép öszhangzattal Csaplovics Ferenc karmester ur kitűnő vezetése mellett a kör két ifju tagja, a polgári munkás osztályból, hazafias költemények elszavalásával lepett meg bennünket. A helybeli segéledkes: Petrovic Pál pedig a vele zúlétt legelkészes tüzevel szabad előadást taott az únfeladók haszzeretetről, rémuntatást a falon függő arczképek kimgasló alak-

A maga nemében páratlan a zenekar ancaamat. Egy piano te-jedlmű szekerény ez, mely egyesíti magában egy teljes orches és minden hangszerét. E hangszer is villanytalan hozza működésbe — a közönségnek pe ig ritka műelőzetben van része, amióda ezt a láthatatlan zenekart végighallgatja.

Az apó gyermekek v. dóságos bucsujárárolyo a majom szubáz. Egy élet világsgu tiz év körül olasz iju mutatja ezt be fiatal társának. De milyen szerény csak két krajczárt kér a mulatságrét. A czukorra szánt rékrajczok csak ugy özönlenek a gyermek-publikum szeiből a vándorúju kopottas tarisznyájába, aki fényes világitás mellett tánczoltatja meg szoknyája bujtatót mejsmait.

Ritka természeti gyönyörűségekbem sem szenvedünk hiányt. Hallatjuk a malárak kedves cseregését, fülbemászó éles danáját. Oly természetesen hallatszik mindez. Ugy tünik föl előttünk, mintha a természet igazi mezőfőj jutnánk fülünkhöz eek a csicsorgó malárhangok. Az ezernyi villamos láng, a mi oly vakítónan ragyog körülöttnk, mintha megannyi égitest lenne.

A puha selyempamlag, a melybe a kimerült-ség döntött, az úde zold pázsitot varázsolja képzeletünkbe. Csak azután ebredünk a valóra, a mely ezuttal tán mégsem oly ridég, mint csodás. Almkunhoz mesteri kezek adták a tárgyat. Ahová csak tekintetünk tapad, mindenhol mesteri alkotásokat látunk s azok a zenehangok, a melyek füleinkbe hatolnak, szintén csak az ember alkotó erejére valának, a mely immár a természettel veszi föl a versenyt. Hja, ez a kor vívmánya. Ezek azok az ugynevezett azadévi csodák. Révész Lajos.

jaira, mint a magyar szabadság- és hazaszeretet eszmenykepeire s ezek révén lendületes szavakban buzdított bennünket munkára, a magyar nemzeti eszme meleg ápolására s a haza özetlen szeretére. — beszéde megéjenezett! Horváth Lajos helybeli póstamesternek is kitartó türelemmel hosszasan olvasta el az arczképek képviselőinek életrajzait, — buzgalma megdicséretét! Végre a hynus éleléskéle után bezaródot ezen igen szerény, de hatásában emlékeztés ünnepey. Ezek után többnyire mindazok, akik jelen voltak az ünnepeylen, Pavlics vendéglőjében gyűltek össze állomásra, hol is szólt a zene, tartott a táncz közel hajnalig.

A krajczárok bevónása. A pénzügyminiszter közhírre teszi, hogy az osztrák értékek egy és fél krajczáros rézváltópenz a magánforgalomban csak 1898 évi június hó 30-ág fogadandó el, az állami pénztáraknál és hivataloknál pedig csak 1899. évi december 31-g fogadjatnak el s hogy 1899. évi december 31-g után azokat sen nevértékükben, sem anyagi értékük megtérítése mellett többé sem fizetkeppen el nem fogadják, sem be nem váltják.

Értesítés. A pápai, állami tanító képezdenek a legközelebbi 1898-99-edik tanévben, párhuzamos alakban, megnyitandó, új l. osztályában 20. (5-tel több mint a most folyó tanévben) állami, teljes ingyenes; 10 dunántúli ref. egyházközeletti, szintén teljes ingyenes s 15 hatvan forintos (5-tel több, mint a most folyó tanévben) állami kedvezményes (felingyen), együtt 45 segélyben részesböltendő. Folyamodványok június hó 29-ik elküldendők. A félévtel-vizsgálatok június hó 29-ig tartatnak, melyre az elégetlen osztályzat, vagy IV. gym. vagy polgárisiskola osztály nem vezetendőképek kotelgetésnek. Minden tudakozásra, teljesen kimerítő, nyomatott tájékozt. küldetik. Pápa, 1898. évi május hó 9-én. Szóváthy Lajos igazgató.

A tótkereszturi körösvos dr. Palkovics János Gernyeszége M. Torda-megyébe hivatott meg körösvosnak. Gratulálunk!

Talált hull. Mult számunkban közölt azon hír, hogy Várhely községben egy hullt találtak a melyen kil. éroszak nyomai láthatók voltak csakhamar bebizonyosodott, hogy a hüllősság fotog fen, mert a tettesek már meg is vannak Schével Mátyás és Ruzsics N. csudáki lakosok személyében. A kir. járásbíroság börtönében várják méltó büntetésüket.

A szombatfa önkétes tiszolt-egylet saját pénztára javára Preiss Simon vendéglője udvarán 1898. évi évi június 12-én zártkör nyári tánczvigalmat rendez. Belépti díj: személyre 20 krajczár, családjegy 40 krajczár. Kezdeté délután 3 órakor.

A muraszombati állami elemi népiskolában a folyó tanévi zárvisgát a mindennapi tanulóknál ezen június hó 15-én délután 2 órakor kezdve az ágostai evang és izraelita hittanból, — 16-án reggeli 9 óratól délut. a közismeretek tanárgyáiból, délután 2 órakor pedig a róm. kath. vallástanból, — az iparos tanocz-iskola növendékeinek szünte ezen június hó 22-én délután félkettő-kor az előkészítő osztályban, azután folytatódag valamennyi osztályon keresztül lesznek megtartva mirol az illető szülők illetve iparosok gondnoksági s bizottsági tag urak és közösi előjárók azon körrel értesítettek, hogy a kintzött időben a vizsgákn megjelenni sziveskedjenek. Az igazgató ság.

Tüzeset. F. hó 2-án Vasvcsesén az arczkál József háza légett. A kár mintegy 400 frt. Az épület biztosítva volt.

Mire gondolnak a nők. Ezt igen bajos volna csak ugy — könnyen eltalálni. Ezért a kérdés sikeres megfogadására egy angol orvosi szaklap pályázatot hirdetett s a beérkezett 17.000 feleletből a következőket fogadtak el megoldásul. 10 éves korban csesege és édessegekte. 12 éves korban kedvence babáira. Tíz évé a házias teendőkre. Tizenhárom évél a kedves nagybácsira. Tizenhat évél a hosszú rubára. Tizenkilenc évél a regényes házasságra. Huszonek évél az első gyermekre. Huszonek évél az öltözékre. Harmincz évél az édesekere. Harminczöt évél a takarékságra. Negyven évél a meudo mondásra. Negyvenöt évél megjédt az első öz. hájától. Ötven évél panaszokdika a rúncokra. Ötvenöt évél elgondolkodik a multon. Hatvan évél vilázt kedvence unokát. Azutnant nem törődik a világgal — de nyolcvan éves korában szeret férjhez menni.

GSARNOK.

Mese a jó királyról.

(A „M. Bazárból”).

Koszosur költünk, Jókai Mór, foglalkozik most a mi jó királyunk életének megírásával. Egy igaz mese — tele szép és nemes vonásokkal, szivredítő

tragikummal. „A király könyve” lesz a címe, a király könyve egyszerűsáig a nemzet könyve is, mert a király élete egy nemzet életével.

A könyv a királyljal, mint királyljal, mint családapával, mint katonával, mint emberrel foglalkozik.

Nem tudjuk, a nagy író tisztában van-e feladata nehézségeivel? Nem tudjuk, a megnevezett írófarsak ismerik-e eléggé a király életét, különösen az 1866-iki időböl?

Az udvarról és a királyról mindig nehéz volt tanulni megtudni. Nem szeretik, ha az újságokba valótlanságok kerülnek, pedig csak ugy hemzsegek a valótlanságoktól.

A királyról legelőbb tudott volna írni a kabinétiroda feje, a megboldogult Pápay Ferenc és ha igaz, amit beszélnek, hogy emlékiratai vannak, ugy ezek „A király könyve”-hez becses adatokkal járulhatnának.

Dr. Fejérváry Géza sokáig volt a király szárnysegéde és ma is bizalmas. Jól ismeri a királyt.

Báró Nopcsa Ferenc, dr. Widerhoffer udvari orvos is sokat beszélhetnek, vagy Festetics Mária grófnő, Ferenczy Ida asszony s az udvartartás vagy a kabinét méltóságai.

Ámde ezek nem beszélnek. A király tökéletes jellemében nincsen meg a hiúság. Az udvar zárkövet. Még a személyzet és csodáság is ritkán vegyül az idegenek közé, nem „gyi mult 1867-ben és pár évig, a mikor némelyek még magyarul is tanultak és jókat mulattak a gödöllői parasztlakodalmakon, hova a magasabb méltóságok is elmentek.

A királyné kívánságra a magyar tanulásban fiatal, nemesnép Thura-Faxis hercegné adta a jó példát, de csakhamar feleslegesnek találták, mert az utolsó magyart kilyháttól is neki durallta magát és törte a német nyelvet.

Mig Gizella főhercegnő és Rudolf trónörökös gyermekek voltak s Valéria főhercegnő csak kis apróság, minden vándor komédiást beeresztettek az udvarhoz, sőt a gödöllői cigány is gyakran megfordult itt.

Róka falka- vadászatok után a királynt az urak többször hazakísérték. A királyné csak lovász-mesterével és két lovaszszól lovagolt, cirkusziskolák rendeztek. Ferenczy István sőtél és gyakran ment be paraszt emberekhez. Valéria főhercegnő volt dajkáját többször meglátogatta Szadán. Az erdőben együtt vészeróztott gyermekeivel, kinek játékaiba paraszgyerekek is vegüeték. Szerették Rónay Jác. utot, kinek ha emlékiratai vannak, ezek még jobban megvilágosítják a király nagyságát. A király sokszor tett hajnali szürkület előtt sétát katonazabonyban vagy vadászurában, és szóba állt a föld népevel, a mely csak generálisnak hitte.

A gödöllői udvari ólet, hol a király anyyi törvényekkel szentesített. „A király könyve”-nek egyik legszép fejezete lehetne. Hogy az udvar mennyire nem szerette a hírlapi tudósításokat, tanúsítja az, hogy az udvarmester egy gödöllői lakost, ki fővárosi lapoknak levelezett, megkértett hogy ne írjon az udvarról semmit.

Mikor Valéria főhercegnő kiköcsözött vagy sétált, nagykosárbau volt czukor és a czukorsütemény. A gyermekek messziről szaladtak oda kiáltva: Jón a Valéria! — ki aztán kiosztotta az édessegeket.

Oly szép családi élet volt ez, mint akadémia-lyik előelő, vallások, jó erkölcsi polgári emberé. A király Gödöllőn a magáé, Budán az országé. Erről kell írni „A király könyve”-ben.

Hogy fognak-e azok írni, kil valamit tudnak; az kérdés, mert az udvari illdelem és szabályokra tartozik, mit megérteni nem szabad.

Bolygó.

Irodalom.

Csüdes évek. Törökök dúlása, a németek garizdálkódása és a k-mezévilág zsefőle izgalmai vegéké kimerítétek az országot. A forrongások, a küzdelem idejére ösödös évek kivetkötöttek. Az egész nemzet vallami nézettség letargia borult, olyan volt, mint a farsádgúttól összerogyott ember, kinek tagjai szibbadnak és a kinek szemére nehéz, kabtó állam nehezéki. Permezőségűttl csak egyszer rezen fel az ország, midőn a Peró-féle hadszáadás tört ki, mint a villam alól elpattanó tűz, hogy egy-két bölögus után ki elviharodjon, mert a szegény parasztnépeknek újra fogyni kezd kezebe az elkeseredés, újra örszakkal próbálja magáról lezárni a szörnyü terheket, melyeket urai, a zenek raknak kénytelenül nyáron. A birtok a föne messze keelen halmozódik össze, a föt ezer házas uradalom nem tartozik a ritkaságok közé, de az adót a hadszáadás a paraszt fizeti. És mindezek fejében nem kívánna az ő népségében egyebet, mint egy kis földet, melyről elmondhassa, hogy az övé, hogy tudja: miért fázad, miért gyötörik. Ez a vágy az, melytől a lázító veszedelmes tüze szitának benne, ez a vágy az, mely a házadás alkalmával vaddá, kegyetlen teszi és ez a vágy az, melytől a nemzet alkasszáll, ke-rekké törésrel bűnhődik. Így történt ez a Peró-féle házadás után is. A nemeg se nem okolt most sem, mint nem okult 1847-ben és 1844-ben. Akasztófal és kerékbotorsóttal akarta meggyöztetni ama sokokat, melyeknek földjüket csak egy kis méltóság és egy kegyelenség csillapította volna. A „csüdes éveket”, a jelzett lázadásnak ez érdekes tör-

